

Kanslienheten
Helena Edenborg
Kanslichef
0156-520 06
helena.edenborg@trosa.se

Kallelse
Datum
2023-03-24

Tid: Måndagen den 27 mars 2023 kl. 15:00
Plats: Trosa kommunhus

Kallelse till sammanträde med hållbarhetsutskottet

Ärende	Dnr
1. Information om revidering av energi- och klimatplan – Förslag till framtidsbilder, mål och uppföljning	KS 2023/37
2. Bokslut 2022 för ekoutskottet	KS 2023/36
3. Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2022	KS 2023/35
4. Information om nya mål för hållbarhetsutskottet	
5. Övriga frågor	

Thomas Jansson (C)
Ordförande

Helena Edenborg
Sekreterare

2

Ekologienheten
Elin van Dooren
Kommunekolog
Enhetschef ekologienheten
0156-52024
elin.vandooren@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-03-16
Diarienummer
KS 2023/36

Bokslut 2022 för hållbarhetsutskottet

Förslag till beslut

Hållbarhetsutskottet godkänner förslag till bokslut 2022.

Ärendet

Kommunekologen har i samarbete med ekonomikontoret tagit fram förslag till bokslut för hållbarhetsutskottet 2022. Förvaltningens ekonomi baseras på anslag från kommunens budget samt statligt bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Hållbarhetsutskottets resultat för 2022 var ett överskott på 56 tkr mot budget. Bokslutet innefattar verksamhetsberättelse med händelser av väsentlig betydelse, måluppföljning för utskottet samt förväntad utveckling.

Elin van Dooren
Kommunekolog
Enhetschef ekologienheten

Bilagor

Förslag till bokslut 2022 för hållbarhetsutskottet

Beslut till

Kommunstyrelsen

Hållbarhetsutskottet

Ordförande: Thomas Jansson (C)

Kommunekolog: Elin van Dooren

Totalt, tkr	2022	2021	2020
Budget, netto	2 125	1 988	1 905
Resultat, netto	2 069	1 827	1 777
Avvikelse	56	161	128
Antal årsarbetare	3	3	3
Antal kvinnor	3	3	2
Antal män	0	0	1
Frisknärvaro*, %	78	85	83

*Andel månadsavlönade som har fem eller färre sjukdagar per år, gäller kommunkontoret.

VERKSAMHETSOMRÅDE

- Miljö, hälsa och hållbar utveckling
- Konsument- och energirådgivning

ÅRETS RESULTAT

Utskottets ekonomi baseras på anslag från kommunens budget samt statligt bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Hållbarhetsutskottets resultat för 2022 var ett överskott på 56 tkr mot budget.

MÅLUPPFYLLELSE

Hållbarhetsutskottets mål omfattar områdena vatten, natur, energi och klimat och syftar till att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål om hållbar ekologisk utveckling. Utöver ovanstående mål så är biologisk mångfald och hållbar konsumtion viktiga frågor som utskottet arbetar med, men där det idag saknas bra metoder för lokal uppföljning.

Målet om att medborgare ska ha god tillgång till parker, grönområden och natur baseras på medborgarundersökningen. Målet uppnåddes 2019, men frågan finns ej med i den senaste undersökningen från 2021. Det går dock att utläsa att Trosa ligger på plats 16 nationellt och plats 1 i Sörmland vad gäller skötsel av naturområden. Närhet till naturen listas som det viktigaste för boendemiljön både nationellt och för Trosaborna. Vad gäller utbudet av friluftsområden i kommunen listas Trosa på plats 35 nationellt och på plats 1 i Sörmland.

Utsläpp av övergödande ämnen från Trosaån till Östersjön mäts per helår. Både kväve- och

fosforhalten har ökat sedan föregående år vilket gör att målet inte uppnås. Mätvärdena varierar från år till år, men generellt kan man se en ökning av både kväve och fosfor de senaste åren. Trosa fortsätter att verka för minskade utsläpp bl.a. genom samverkan inom Trosaåns vattenvårdsförbund. En utredning visar att Sillen är interngödd vilket innebär att den fortsätter släppa näringsämnen till Trosaån även om tillflödet på sikt minskar.

Utskottet har ett mål om att utsläppen av växthusgaser totalt i kommunen ska minska med minst 4 % årligen. Målet uppnås och mellan 2019-2020 har utsläppen minskat med hela 12 %.

Målet om minskad energianvändning från hushåll uppnås inte. Mellan 2020-2021 har energianvändningen istället ökat med 14 %. En trend som även visar sig i övriga landet. Mellan 2017-2020 minskade energianvändningen med 30 % och trots den senaste ökningen än är vi ännu inte tillbaka på tidigare höga nivåer.

Kommunen arbetar brett med energi- och klimatfrågorna bl.a. genom att tillhandahålla energi- och klimatrådgivning samt genom de åtgärder som är beslutade i Energi- och klimatplanen. Under 2022 så har antalet energi- och klimatrådgivningar varit rekordhögt. Tjänsten är mycket efterfrågad och uppskattad av rådsökande privatpersoner, bostadsrättsföreningar och mindre företag. Under 2023 deltar kommunen med utåtriktade aktiviteter inom ramen för Sörmlands klimatvecka.

VÄSENTLIGA

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antalet årsarbetare har inte förändrats. Frisknärvaron räknas ihop med resten av kommunkontoret och ligger på 78 %.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Hållbarhetsutskottets mål är samtliga kommunövergripande och kräver samverkan såväl inom kommunen som med andra myndigheter, föreningar och företag för att kunna uppnås.

Förvaltningens ekonomi baseras förutom på anslag från kommunens budget till stor del på statligt bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Den nuvarande programperioden omfattar åren 2021-2022 med förlängning 2023 ut. Enligt överenskommelse så ansvarar Trosa kommun för energi- och klimatrådgivningen även i kommunerna Nyköping, Oxelösund och Gnesta.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Hållbarhetsutskottet verkar för att hålla kommunens miljöledningssystem aktivt och levande. En sammanfattning av kommunens miljöarbete presenterades i den bokslutsbroschyr som skickats ut till alla hushåll under våren.

Trosa, Gnesta, Oxelösund och Nyköping har skrivit på en ny överenskommelse avseende fortsatt gemensam energi- och klimatrådgivning under den förlängda programperioden 2023 ut. Rådgivningen bedrivs från Trosa kommun.

Antalet energi- och klimatrådgivningar har varit rekordhøgt under året och utöver dessa har flera aktiviteter genomförts, bl.a. inom insatsprojektet Hela Sverige laddar som riktar sig till företag, föreningar och småhusägare. Under 2023 deltar kommunen med utåtriktade aktiviteter inom ramen för Sörmlands klimatvecka.

För att stimulera till ökad produktion av förnybar energi i kommunen så har Solkartan uppdaterats. Här kan invånare enkelt se potentialen för solenergi på sitt tak.

I samverkan med tekniska enheten verkar ekologienheten för energieffektivisering av kommunens egna fastigheter i enlighet med energi- och klimatplanen. Kontinuerlig samverkan med bl.a. tekniska kontoret för att uppnå åtgärderna i Energi- och klimatplanen. Särskilt fokus har legat på att bygga upp den interna kompetensen om LCA-analyser och system för miljövänliga byggmaterial. Under året har ett förvaltningsövergripande arbete med elberedskap pågått. Syftet har varit att minska riskerna för samt förbereda för ett ev. elbortfall.

Kommunens Rese- och fordonspolicy har reviderats. Policyn syftar till att resor och transporter ska ske på ett miljövänligt, trafiksäkert, hälsosamt och resurseffektivt sätt.

Lånestahedens, Tomtaklinskogens och Kråmö naturreservat fortsätter att skötas enligt skötselplan. Bete bedrivs i Lånestaheden liksom i Natura 2000 området Borgmästarholmen för att bevara biologisk mångfald kopplad till hävd.

Ekologienheten har under året stöttat tekniska enheten med att åtgärda vandringshinder för fisk i Trosaån. Fiskpassagerna blev klara strax innan årsskiftet. En fiskräknare med kamera visar att resultatet är lyckat. Filmer från kameran kan live-streamas och intresset från kommuninvånarna har varit stort.

Det pågår flera ängsprojekt i kommunen med anslag från LONA (Lokala naturvårds-satsningar) både i kommunens regi och av privata aktörer. Ängarna är en del av en nationell ekosystemsatsning för att gynna pollinerare. Andra satsningar på biologisk mångfald är bl.a. restaurering av salamanderdammar och åtgärder vid Giseån.

Ekologienheten har under året deltagit i ett internt nätverk för folkhälsofrågor med fokus på barn- och ungdomar samt arbetar förvaltningsövergripande med FASiS (fysisk Aktivitet i Samhällsplaneringen).

Utskottet utsåg Bergs Gård till vinnare av Trosa kommuns miljöpris 2022.

Under hösten avslutades projektet Minimeringsmästarna som har handlat om att få fler hushåll att minska sina avfallsmängder och ställa om till mer hållbar konsumtion. Den nationella finalen sändes från Sörmland. Totalt minskade deltagarna sina avfallsmängder med 44 %. En av Trosa kommuns deltagare i projektet vann Sörmlandspriset för bästa resultat.

Under hösten startade Leaderprojektet Odlavardagsmaten upp som går ut på att stimulera till ökad hemodling i kommunen för ett mer hållbart samhälle, både för miljö, folkhälsa och

beredskap. Det är ett samverkansprojekt mellan ekologi, näringsliv och beredskap.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Utskottet fortsätter att driva verksamhet och projekt som främjar hållbar utveckling, bidrar till uppsatta mål samt uppfyller kommunens ambitioner som ekokommun. Ekologienheten förvaltar de kommunala naturreservaten, tillhandahåller energi- och klimatrådgivning samt arbetar övergripande med hållbarhet, energi- och klimat, folkhälsa, natur- och vattenvårdsfrågor, miljöledningssystem samt verkar stödjande för kommunkoncernen inom miljöfrågor i stort.

En allt större del av ekologienhetens resurser går åt till att internt stödja övriga verksamheter i miljö- och hållbarhetsarbetet. Ett ökat intresse för dessa frågor leder till ökad efterfråga, vilket är positivt för kommunens hållbara utveckling i stort men som riskerar att resultera i att utåtriktade aktiviteter inte kan genomföras i samma utsträckning.

År 2023 är det sista året på den nuvarande perioden för statsbidrag för energi- och klimatrådgivningen som bedrivs i kommunerna Trosa, Nyköping, Oxelösund och Gnesta. Under 2023 kommer en ny ansökan att göras, men det är fortfarande oklart om Energimyndigheten kommer att genomföra förändringar i stödet och vad det i så fall innebär för verksamheten.

Projektet Odlas vardagsmaten pågår 2023-2024 och under våren startar de första odlingskurserna upp. Intresset har varit mycket stort och de tänkta 40 platserna har utökats till närmre 100. Under året kommer en broschyr att skickas ut till hushållen med information krisberedskap i hemmet och om det pågående projektet. Nya kurser startas upp våren 2024. Projektet genomförs i samverkan med Civilförsvarsförbundet och regionen med bidrag från Leader Sörmlandskusten.

Under 2023 revideras kommunens Energi- och klimatplan. Ekologienheten fortsätter samverka med bl.a. tekniska kontoret, Trobo och samhällsbyggnadskontoret för att minska energianvändningen både i de egna

verksamheterna och i kommunen i stort. Arbetet med elberedskap fortgår.

Trosa kommun har åtagit sig att delta i 15 åtgärder för Sörmlands miljö 2022-2026. Åtgärderna omfattar områdena begränsad klimatpåverkan, levande skogar och landskap, hållbart samhälle och livskraftiga vatten. Arbetet är förvaltningsövergripande men samordnas internt av ekologienheten.

Ett nytt nationellt åtgärdsprogram för vattenförvaltningen har beslutats. En ny åtgärd riktad till kommuner är att en förvaltningsövergripande plan som säkerställer att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamhet ska tas fram inom tre år. Ekologienheten initierar arbetet som planeras att startas upp hösten 2023 och fortsätta under 2024.

INTERN KONTROLL

Utskottet ingår i kommunstyrelsens interna kontroll.

Ekoutskottets mål

Mål	Målprecisering	Upp- fyllelse	Trend	Utfall	Mätmetod	Kommentar
1. Minskad övergödning i Trosaån och Östersjön	Utsläppen av fosfor och kväve från Trosaåns utlopp ska minska årligen (µg/l)		↑	Fosfor ökat från 46,8 till 82,8 µg/l och kväve har ökat från 1188 till 1518 µg/l	Recipient-provtagning vid Trosaåns utlopp.	Mäts på helår.
2. Minskad energianvändning från hushåll	Den sammanslagna energianvändningen från småhus, flerbostadshus och fritidshus ska årligen minska (kWh/inv)		↓	14 % ökning 2020-2021.	Statistik från SCB	
3. Minskade utsläpp av växthusgaser	Utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 4 % per år (CO ₂ -ekv/inv)		↑	12 % minskning 2019-2020.	Kolada - Agenda 2030	Mäts på helår.
4. Trosas medborgare ska ha god tillgång till parker, grönområden och natur	Betygsindex minst 8 av 10 för frågan om tillgång till parker, grönområden och natur i NRI			Följs ej längre upp i Medborgarundersökningen.		Målet uppnåddes vid 2019 års undersökning.

3

Ekologienheten
Elin van Dooren
Kommunekolog
Enhetschef ekologienheten
0156-520 24
Elin.vandooren@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-03-16
Diarienummer
KS 2023/35

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2022

Förslag till beslut

Hållbarhetsutskottets förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av Trosa kommuns miljöledningssystem 2022.

Ärendet

Trosa kommun har ett miljöledningssystem som omfattar hela kommunkoncernen. Syftet med miljöledningssystemet är att alla kommunens verksamheter kontinuerligt ska arbeta för att negativ miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt samt bidra med positiv miljöpåverkan. Som en del av miljöledningssystemet ska miljöarbetet årligen följas upp och redovisas till kommunfullmäktige som underlag för kommande prioriteringar och beslut. Inför detta så tar varje förvaltning fram en miljöredovisning som anger hur man arbetat med miljöfrågorna under året.

Inom ramen för miljöledningssystemet redovisas även Sveriges Ekokommuners gröna nyckeltal samt nyckeltal för Agenda 2030.

Elin van Dooren
Kommunekolog
Enhetschef ekologienheten

Bilagor

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2022.

Beslut till

Kommunstyrelsen

Uppföljning av Trosa kommuns miljöledningssystem 2022

Bakgrund

Trosa kommuns miljöledningssystem omfattar kommunens verksamheter och de helägda bolagen Trobo och Trofi. Syftet med miljöledningssystemet är att alla kommunens verksamheter kontinuerligt ska arbeta för att negativ miljöpåverkan ska bli så liten som möjligt samt bidra med positiv miljöpåverkan. Som en del av miljöledningssystemet ska miljöarbetet årligen följas upp och redovisas till kommunfullmäktige som underlag för kommande prioriteringar och beslut. Respektive nämnd och bolag har godkänt sin del av miljöredovisningen.

De olika förvaltningarnas och bolagens miljöpåverkan skiljer sig åt utifrån kärnuppdrag och därför ser även redovisningen till viss del olika ut. Förvaltningar med stor miljöpåverkan redovisar t.ex. även miljömål. Miljöledningssystemet handlar till stor del om att synliggöra det miljöarbete som sker på ett strukturerat sätt utifrån den miljöpåverkan som verksamheten har. Inom ramen för miljöledningssystemet redovisas även Sveriges Ekokommuners gröna nyckeltal samt nyckeltal för Agenda 2030.

Sammanfattning av miljöarbetet under 2022

Vid årsskiftet hade 64 % av personalen genomfört miljöutbildning, en ökning från föregående år. Antingen i form av den digitala miljöutbildning som tillhandahålls av ekologienheten eller som föreläsning med kommunekologen.

Förvaltningarnas och bolagens miljöredovisning i **bilaga 1** visar på att miljöhänsyn är integrerat i verksamheterna vid planering och beslutsfattande. De genomförda aktiviteterna varierat stort, både inom och mellan förvaltningar/bolag, och berör flera olika miljöområden. Det visar på bredden av den miljöpåverkan som kommunkoncernen som helhet har och på de olika sätt som miljöfrågorna kan integreras i verksamheterna. Identifierad miljöpåverkan skiljer sig också åt, men återkommande är b.l.a. transporter, energiförbrukning, avfall/restprodukter och inköp av olika slag. Flera förvaltningar har också redovisat en positiv miljöpåverkan.

Inte alla de aktiviteter och insatser som genomförts har en direkt koppling till antagna mål för Trosa kommun, men samtliga bidrar till en hållbar utveckling i

kommunen och till att uppfylla Sverige miljö kvalitetsmål och de Globala Hållbarhetsmålen.

Ekokommunernas gröna nyckeltal redovisas i **bilaga 2**. Observera att nyckeltalen som redovisas i rapporten från Miljöbarometern skiljer sig något åt från föregående års redovisning.

Kommunfullmäktiges mål om att Trosa kommun ska ligga på topp 20 för hälften av de nyckeltal som ingår i Ekokommunerna uppfylls. Målet följs upp på samma nyckeltal som tidigare år. Trosa ligger bland de 20 bästa kommunerna för 56 % av nyckeltalen. Trosa ligger i framkant vad gäller bl.a. skyddad natur, ekologisk mat, miljöcertifierade skolor/förskolor och förnybar energi i kommunala lokaler, men ligger sämre till vad gäller t.ex. utsläpp av koldioxid (exklusive industrin), miljöcertifierat skogsbruk och mängd hushållsavfall. Sammantaget utvecklas tio av nyckeltal positivt, ett är oförändrat och tre utvecklas negativt.

I **bilaga 3** redovisas hur Trosa kommun ligger till inom de nyckeltalen som ingår i Agenda 2030 som indikatorer för de Globala Hållbarhetsmålen. För 15 av de 17 globala hållbarhetsmålen finns indikatorer på lokal nivå och har direkt eller indirekt koppling till miljöområdet. Trosa ligger bland de 25 % bästa kommunerna för samtliga nyckeltal till målet *Ekosystem och biologisk mångfald*. Inom *Rent vatten och sanitet* ligger Trosa bland de mittersta 50 % för sjöar och vattendrag med god ekologisk status och på topp 25 % för vattentäkter med skyddsområde och grundvattenförekomster med god status. För målet *Hållbar energi för alla* ligger Trosa bra till vad gäller fjärrvärmeproduktion och energianvändning, men sämre vad gäller antalet elavbrott. Inom målet *Hållbar konsumtion och produktion* ligger Trosa bland de 25 % bästa vad gäller ekologisk mat. För målet *Bekämpa klimatförändringarna* ligger Trosa på topp 25 % för andelen fossilberoende fordon i kommunorganisationen och bland de mittersta 50 % för övriga nyckeltal.

Den påverkansmöjlighet som kommunen har skiljer sig åt för de olika nyckeltalen, men de aktiviteter och insatser som förvaltningar och bolag redovisar kopplar an till majoriteten av de som följs upp inom Ekokommunerna och de miljörelaterade nyckeltalen inom Agenda 2030.

Bilagor

1. Miljöredovisning 2022 - Förvaltningar och bolag
2. Ekokommunernas gröna nyckeltal
3. Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

Kommunstyrelsen/Hållbarhetsutskottet

Kommunkontoret

Ordförande Kommunstyrelsen: Daniel Portnoff (M)

Ordförande Hållbarhetsutskottet: Thomas Jansson (C)

Produktionschef: Johan Sandlund

MILJÖPÅVERKAN

Kommunkontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger inom ramen för ekologienhetens arbete med miljö- och energifrågor, genom ansvaret för kollektivtrafiken samt de många samverkansprojekt som genomförs på kommunkontoret.

I övrigt bedöms följande områden som förvaltningens största miljöpåverkan - upphandling och inköp, transporter, avfall och restprodukter samt lokaler (el, värme, vatten).

MILJÖUTBILDNING

Andel personal på kommunkontoret som gått miljöutbildningen 2022 är över 75 %.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Kommunkontoret har sammanställt kommunens miljöarbete och presenterat det i den bokslutsbroschyr som skickats ut till alla hushåll.

Kommunkontoret har under året deltagit i flera samverkansprojekt med miljöfokus, både lokalt och regionalt. Dessa omfattar bl.a. åtgärdsprogram för de nationella miljömålen, hållbar konsumtion och minskat avfall, framtagande av avfallsplan, VA-plan och byggnation av fiskpassager i Trosaån.

Under 2022 startade ett förvaltningsövergripande arbete med elberedskap upp. Syftet har varit att minska riskerna för effektbrist genom att minska elanvändningen samt att förbereda för ett eventuellt elbortfall i kommunen. Som ett led i detta har bl.a. information om elbesparing gått ut till samtliga verksamheter, fastigheter har effektiviserats och beredskapshöjande åtgärder har genomförts.

Rekordmånga energi- och klimatrådgivningar till privatpersoner, föreningar och företag har genomförts under året. Utöver rådgivningar har flera aktiviteter genomförts, bl.a. inom insatsprojektet Hela Sverige laddar.

För att stimulera till ökad produktion av förnybar energi i kommunen så har Solkartan uppdaterats. En tjänst som gör att invånare på ett enkelt sätt kan se potentialen för solenergi på sitt tak.

Näringslivsenheten har initierat en förstudie kring en lokal energigemenskap som kommer att inkludera lokala företag, förening och kommunen. Förstudien hanteras av Energikontoret och arbetet fortsätter under 2023.

IT-enheten arbetar aktivt med återtag och återvinning av uttjänt IT-utrustning vilket har lett till en klimatbesparing av ca 24 000 kg CO₂e under året.

Turistenheten har vid flera tillfällen under året tänt marschaller längs med Trosaån och då använt miljövänliga återanvändningsbara stearinljus utan fossilbaserat paraffin, vilket har bidragit både till lägre koldioxidutsläpp och mindre avfall.

På Trosa Turistcenters hemsida informeras bl.a. om naturupplevelser och allemansrätt. För att uppmärksamma Trosas värdefulla och besöksvärda naturområden tillhandahåller kommunkontoret den digitala naturguiden Naturkartan.

Kommunkontoret förvaltar de kommunala naturreservaten Lånestaheden, Tomtaklinskogen och Kråmö. För att gynna biologisk mångfald kopplad till hävd bedrivs bete i Lånestaheden och i Natura 2000-

området Borgmästarholmen. Ekologienheten administrerar bidrag för lokala naturvårds-satsningar (LONA) i kommunen. Under året har flera projekt för biologisk mångfald genomförts, bl.a. restaurering av salamanderdammar, vattenvårdsåtgärder, fiskpassager och ängsprojekt.

Under hösten startade projektet Odlavardagsmaten som går ut på att stimulera till ökad hemodling i kommunen för ett mer hållbart samhälle, både för miljö, folkhälsa och beredskap. Projektet genomförs i samverkan med Civilförsvarsförbundet och regionen med bidrag från Leader Sörmlandskusten och pågår 2022-2024.

Kommunens Rese- och fordonspolicy har reviderats under året. Policyn syftar till att resor och transporter ska ske på ett miljövänligt, trafiksäkert, hälsosamt och resurseffektivt sätt. Kommunkontorets verksamheter har tillgång till två etanolbilar, men uppmuntras att i enlighet med resepolitiken gå, cykla, använda offentliga färdmedel eller samåka när så är lämpligt. Många möten sker även digitalt.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Det är via Hållbarhetsutskottet som kommunkontoret har antagna miljömål. Målen omfattar områdena vatten, natur, energi och klimat och syftar till att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål om hållbar ekologisk utveckling.

Målet om att medborgare ska ha god tillgång till parker, grönområden och natur baseras på medborgarundersökningen men följs inte längre upp där. Målet uppnåddes 2019. Från den senaste undersökningen kan man dock se att Trosa ligger på plats 16 nationellt och plats 1 i Sörmland vad gäller skötsel av naturområden. Närhet till naturen listas som det viktigaste för boendemiljön både nationellt och för Trosaborna. Vad gäller utbudet av friluftsområden i kommunen listas Trosa på

plats 35 nationellt och på plats 1 i Sörmland.

Målet om minskade utsläpp av övergödande ämnen från Trosaån till Östersjön uppnås inte. Både kväve- och fosforhalten har ökat sedan föregående år. Mätvärdena varierar från år till år, men generellt kan man se en ökning av både kväve och fosfor de senaste åren. Trosa fortsätter att verka för minskade utsläpp bl.a. genom samverkan inom Trosaåns vattenvårdsförbund. En utredning visar att Sillen är interngödd vilket innebär att den fortsätter släppa näringsämnen till Trosaån och Stadsfjärdarna även om tillflödet på sikt minskar. För att på sikt åtgärda det krävs samverkan med Gnesta och Södertälje kommuner.

Målet om att utsläpp av växthusgaser i kommunen ska minska med minst 4 % årligen uppnås. Mellan 2019-2020 har utsläppen minskat med hela 12 %.

Målet om minskad energianvändning från hushåll uppnås inte. Mellan 2020-2021 har energianvändningen istället ökat med 14 %. En trend som även visar sig i övriga landet. Mellan 2017-2020 minskade energianvändningen med 30 % och trots den senaste ökningen än är vi ännu inte tillbaka på tidigare höga nivåer.

Kommunen arbetar brett med energi- och klimatfrågorna bl.a. genom att tillhandahålla energi- och klimatrådgivning samt genom de åtgärder som är beslutade i energi- och klimatplanen. Under 2022 så har antalet energi- och klimatrådgivningar varit rekordhög. Tjänsten är mycket efterfrågad och uppskattad av rådsökande privatpersoner, bostadsrättsföreningar och mindre företag. Under 2023 revideras energi- och klimatplanen. Kommunen deltar med utåtriktade aktiviteter inom ramen för Sörmlands klimatvecka.

Redovisning miljöledningssystem 2022

Kultur- och fritidsnämnden/Teknik- och servicenämnden
Kultur-, fritid-, teknik- och servicekontoret

Ordförande Teknik- och servicenämnden : John Carlsson (C)

Ordförande Kultur- och fritidsnämnden : Lena Isoz (M)

Produktionschef: Kerstin Tibbling

MILJÖPÅVERKAN

Ledningsgruppen för Kultur, fritid, teknik och service har i samverkan med kommunekolog identifierat de områden som sannolikt har störst miljöpåverkan inom verksamheterna utan inbördes rangordning. Arbetet har utgått från miljöområden:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Grundvatten av god kvalitet
- Biologisk mångfald
- Ingen övergödning

Följande områden har sannolikt störst miljöpåverkan (utan inbördes rangordning):

- Fastigheter uppvärmning
- Drift av fastigheter och anläggningar
- Maskinanvändning
- Val av livsmedel (ex. CO2 utsläpp, konstgödselanvändning, diversifierad odling)
- Transporter
- Markanvändning
- Inköp (ex. städkem, material, byggnation)
- Omhändertagande av avfall
- Vattenproduktion och distribution
- Avloppsrening

Kopplat till detta ser vi att många av dessa områden är kopplade till kompetens och beteenden, vilket innebär att verksamheten behöver arbeta medvetet kring dialog, kommunikation och information kring frågorna för att kunna uppnå förändring. Detta sker i samverkan mellan KFTS verksamhet och kommunikatör.

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. Andelen som gått miljöutbildningen 2022 är :

- > 75 %

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Energiförbrukning – uppvärmning och el

Under 2021 beslutade verksamheten att uppgradera det överordnade styrsystem från Schneider till ett sk EBO system. Installationen har påbörjats 2022, och kommer att pågå tom 2024. Systemet innebär att verksamheten kan följa energiförbrukning och driftsstatus i realtid samt skapa rapporter för en effektiv uppföljning av energi och driftdata. Solceller finns installerade på Safiren, Skärlagskolan, Vårdcentralen och Skärgårdens förskola och bidrar med 190 000 kWh.

- El = Bra miljöval vind
- FJV = Andel förnyelsebart: 100%

Under tidig höst 2022 kom nationell uppmaning om att spara på energi. Intensivt arbete har pågått för att kapa förbruknings- toppar och minska el/energianvändning överlag vilket gett goda effekter. Arbetet har innefattat justering i tekniska installationer i fastigheter, projekt som innebär lägre förbrukning framgent samt arbete för att ändra beteenden i vardagen inom kommunens verksamheter. Som ett led i detta har spolning

av isrinken skjutits fram en månad till mitten av december.

I projekt idrottshall/isrink har särskild hänsyn tagits till att använda byggmaterial som innebär låg miljöpåverkan och utrustning såsom snålspolande toaletter och duschar med optisk sensor som bidrar till minskad vattenanvändning. Samordning avseende energilösningar där överskottsvärme från kylanläggningen i isrinken återvinns till idrottshallen.

Att kontrollera, mäta och minska andel matsvinn är en viktig fråga för måltidsverksamheten. Mat som inte äts upp är ett stort slöseri med energi på flera plan. Ett systematiskt arbete kring mätning av matsvinn genomförs. Ambitionen är att minska svinet med 50 % från 2021 till 2030. I skolorna har svinet minskat med 18 % från 2021 vilket är glädjande.

Val av livsmedel

Måltidsverksamheten jobbar fortsatt enligt måltidskonceptet Diet for a Green Planet och måltidspolicy "Hållbara måltider i Trosa kommun".

Maskiner och transporter

Genom Fordonssamordnare som arbetar övergripande med kommunens alla bilar ger goda möjligheter till en mer effektiv användning av fordon. Fordonsparken består av bilar som är eldrivna eller kan drivas på de förnybara bränslena HVO100 eller etanol. 1 bensinbil finns kvar.

Verksamheter uppmantras att gå, cykla, använda offentliga färdmedel och samåka istället för att ta bilen när så är möjligt.

Under pandemin har beteenden förändrats och vissa av dem kommer att förbli över tid. Möten sker både fysiskt och digitalt, färre möten med långa transporter sker överlag.

Inköp

Inköp av varor och tjänster och de krav som

ställs i upphandlingar är en viktig del i att styra mot rätt val för det specifika tillfället. Det är många avvägningar som behöver göras vid text nybyggnation, där val av byggmaterial, energilösningar mm är en del av dem.

Avfall och återvinning

En ny Renhållningsordning har arbetats fram under året för att fastslås i KF under kvartal 2-23. Renhållningsordningen ger ett långsiktigt stöd i att utveckla avfallshandlingen. Under året har verksamheten inlett processen med en plan för att införa fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial till 2027 enligt lag. Detta ingår som en del i en upphandling som ska genomföras 2023.

ÅVC-Korslöt tar emot skänkta saker av kommuninvånare som säljs för en billig peng på kommunens Återvinningsbutik samt på anläggningen (möbler och cyklar) vilket bidrar till cirkulär ekonomi.

Vatten och avlopp

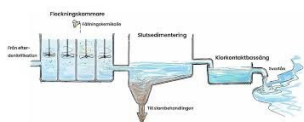
Vattenproduktion

En stor mängd vatten är omätt(ej debiterat) Verksamheten har kommit igång efter pandemin med att installera digitala vattenmätare för bättre kontroll och uppföljning framgent.

Under året har verksamheten tagit fram en Vattentjänst / VA plan i bred samverkan och förankring. Planen är tänkt att fastslås i KF under kvartal 2-23.

Avloppsrening

Projektet med överföringsledning till Syvab, Himmerfjärdsverket har gått in i nästa fas. Vi har inlett samarbete med Telge nät. Ledningen ska preliminärt stå klart 2026.

Trosa reningsverk är ombyggt och har uppnått en väsentligt bättre reningsgrad.

Deltog i informationskampanjer kring vatten och avlopp som genomförs nationellt tex "Hållbar vattenanvändning", biltvättarhelg, världstoalettedagen m.fl.

Övrigt

Under året färdigställdes, efter omfattande arbete med bland annat tillståndprocesser och med stödfinansiering från Länsstyrelsen, projektet Fria vandringshinder i Trosaån. Tre dammar i Trosa ån är borttagna för att underlätta för fiskar att vandra upp i ån för att leka. Detta kommer att ge goda miljöeffekter i Trosa ån och den biologiska mångfalden.

Bidrag till Tros amatörfiskeklubb för utsättning av öring i Trosaån, bidrar till biologisk mångfald.

Båtplatser: vassklippning utförd, bidrar till gynnsammare livsmiljö för vattenlevande organismer och djur.

Kråmö: åtgärder för att sköta naturreservatet, som t.ex. slåtter på ängen, skräpplockning och skötsel av leder.

Biblioteken bidrar aktivt genom boktips och informationsmaterial kopplat till hållbarhetsaktiviteter inom kommunen såsom Minimeringsmästarna, Beredskapsveckan samt medverkan på Miljödagen den 18 juni samt vid flera andra tillfällen kopplat till hållbarhet och hälsa.

Fritidsgårdarna väljer bort enportionsförpackade livsmedel samt använder i högre grad cyklar som färdmedel under sommaren.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Måltiderna i Trosa kommun är hållbart producerade

Trosa kommun använder en mycket hög andel ekologiska/närproducerade livsmedel, 60 % räknat i kr/61 % avseende volym. Verksamheten får som pandemieffekt oftare konventionella produkter som ersättningsvaror när man beställer eko vilket gör målet något svårare att nå än tidigare.

Under 2022 skrev vi avtal med ytterligare en lokal leverantör – Bergs gård i Trosa. Detta med ambitionen att öka inköpen av lokalt kött ytterligare.

Av köttinköpen totalt var 24 % lokalt och av andelen nötkött var 59 % lokalt. Av det som inte är lokalt av köttet är nästan allt svenskt, 97,5 % av det kött vi köper kommer från Sverige. Vad gäller nötkött är i princip allt även KRAV-märkt/ekologiskt. Vi köper också framförallt vitkål från Rheum, vilket utgör 4 % av totala grönsaksinköpen.

Målet är uppnått.

Energiförbrukningen i Trosa kommuns fastigheter ska minska

Nämndens mål anger att energiförbrukningen ska minska årligen och med minst 7 % från 2019 till 2022.

Siffrorna för FJV är graddagsberäknade. Förändringen avser differensen mellan 2019 och 2022. Ett extra stort fokus har legat på detta område det senaste året då det kom nationella direktiv om att hålla nere energiförbrukningen pga. risk för el/energibrist. Elförbrukningen/m² har minskat med 17 % och fjärrvärmens/m² med 6 %.

Samarbetet med Trobo kring fastighetsdriften och införande av styrsystem har gett bättre förutsättningar att minska energiförbrukningen och arbetet kommer att fortgå framöver. Till exempel kommer belysningen på Häradsvallen att bytas till LED under 2023.

Energi	2019 kWh/m ²	2022 kWh/m ²	Förändring kWh/m ²	%
FJV/EI	209	187	-22	10,6

Målet är uppnått.

Samhällsbyggnadsnämnden/Miljönämnden

Samhällsbyggnadskontoret/Miljökontoret

Ordförande Samhällsbyggnadsnämnden: Dan Larson (M)

Ordförande Miljönämnden: Anders Tholerud (KD)

Produktionschef: Mats Gustafsson

MILJÖPÅVERKAN

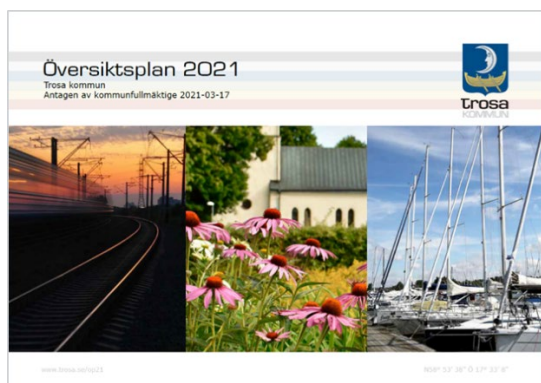
Samhällsbyggnadskontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger i Miljökontorets dagliga myndighetsutövning inom ramen för Miljöbalken samt att skapa långsiktiga förutsättningar för en hållbar samhällsbyggnad. Detta sker bland annat genom kontinuerlig genomtänkt samhällsplanering och aktiva satsningar inom kollektivtrafikområdet.

MILJÖUTBILDNING

Fler än 75 % av medarbetarna på kontoret har genomgått miljöutbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

En ny kommuntäckande översiktsplan har vunnit laga kraft under 2022. Översiktsplanen är ett viktigt instrument i vägningen mellan tillväxt och hållbarhet. Dessutom skapar den förutsättningar för bebyggelsestrukturer som uppmuntrar användningen av kollektiva färdmedel samt gång och cykel.

Den nya översiktsplanen

Arbetet med en ny gång- och cykelvägsanalys och kollektivtrafikplan har färdigställts under året. Båda dokumenten syftar till att skapa förutsättningar för att ytterligare förbättra möjligheterna att resa

kollektivt och med gång och cykel. Arbetet framgent handlar nu om att säkerställa att utpekade satsningar genomförs och att beslutade strategier följs.

Arbetet med att på sikt förstärka spårbunden kollektivtrafik har tagit ett stort steg framåt genom att järnvägsplanen för Ostlänken genom Trosa kommun under året skickats in för fastställelse.

Infrastrukturen för digitala möten har ytterligare förbättrats under året vilket minskat behovet av resor till möten i andra delar av länet.

Den av Miljönämnden beslutade tillsynsplanen följs i stort.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljökontorets miljörelaterade mål handlar i hög utsträckning om att följa den av nämnden antagna tillsynsplanen. Med enstaka undantag kopplade till sjukskrivning har aktuell tillsynsplan följts.

För samhällsbyggnadsnämnden finns ett mål att den totala energianvändningen per person avseende småhus, flerbostadshus och fritidshus ska minska. Statistiken är aningen föråldrad men senast tillgänglig statistik är från 2019 visar på en tydligt positiv trend jämfört med föregående år. Arbetet med att nå detta mål är naturligtvis långsiktigt och handlar dels om var ny bebyggelse lokaliseras men också om att säkerställa att gällande regelverk följs och att uppmuntra till energieffektivt byggande.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgskontoret

Ordförande: Helena Koch (M)

Produktionschef: Fredrik Yllman

MILJÖPÅVERKAN

Nedanstående områden är förvaltningens största miljöpåverkan.

- Bilkörning
- Transporter
- Kemikalier – hantering av städ och mediciner
- Engångsartiklar – mycket sjukvårdsmaterial i engångsförpackningar
- Lokaler

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomföra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper.

Andelen redovisas som följande:

- >25 %
- 25-50 %
- 50-75 %
- < 75 %
- 100 %

På vård och omsorgskontoret har 25-50 % av personalen genomgått utbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Personal inom vård- och omsorgskontoret kör mycket bil i tjänsten. Vid de senaste inköpen av bilar har ett krav varit att de ska vara elbilar eller att de ska kunna tankas med hydrerad vegetabilisk olja (HVO).

Verksamheten kan enbart tanka HVO-diesel hos extern aktör i Vagnhärad. Det försvårar något för hemtjänsten i Trosa och även för hälso- och sjukvårdsenheten som stundtals tankar med vanlig diesel. Det fanns tidigare en planering för att kommunen skulle öppna en egen tankstation med HVO-diesel. Dessa planer har dock stoppats.

Då bilkörningen är en stor miljöpåverkan krävs det ett aktivt arbete i ruttplaneringen för, främst, hemtjänsten och hälso- och sjukvårdsenheten. Dessa enheter försöker också ersätta bilkörning med cykling när det är möjligt. Under 2021 flyttade delar av hemtjänsten till nya lokaler i Vagnhärad vilket har möjliggjort att fler besök kan ske via cykel istället för via bil. Nästan all vårdplanering sker via videomöten istället för att personal åker in till sjukhuset i främst Nyköping. Detta sparar mycket restid och minskar miljöpåverkan avsevärt då många bilresor helt uteblir.

En annan stor miljöpåverkan är leverans av varor. Vård- och omsorgskontoret har ett arbetssätt där samordnade inköp, i största möjliga mån, görs för att undvika många leveranser med litet innehåll.

Vård- och omsorgskontoret använder sig av digitala inköp för brukare i hemtjänst. Det möjliggör att beställningar kan samordnas istället för att en transport sker för varje inköp.

Vid inköp av livsmedel till äldreboendena och funktionshinderverksamheten prioriteras ekologiska livsmedel där det är möjligt.

En viktig påverkan är också kasserade läkemedel. Hälso- och sjukvårdsenheten anpassar sina beställningar för att minska kassereringen av utgångna läkemedel.

Vård- och omsorgskontoret använder mycket engångsmaterial, speciellt vid omvårdnad och hälso- och sjukvårdsinsatser. Detta är dock inte möjligt att förändra då hygien är prioriterad.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättningar har planerat en start av egen odlingslott som en del av verksamheten. Där kommer deltagare att lära sig hur man odlar själv samt att det som odlas kommer att användas i verksamhetens matlagning.

Då verksamheten hyr lokaler är det svårt att påverka hur energieffektiva de är och hur underhållet sker. I dialog med hyresvärden sker alltid diskussioner kring underhåll etc.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Vård- och omsorgsnämnden har ett mål om att all bilkörning ska ske fossilfritt. Det målet har inte kunnat uppnås, se ovan.

Humanistiska nämnden

Skolkontoret

Ordförande Humanistiska nämnden: Michael Swedberg (M)

Produktionschef: Inger Fransson

MILJÖPÅVERKAN

Skolkontorets största möjligheter till positiv miljöpåverkan ligger inom ramen för utbildningsuppdraget med miljö- och energifrågor samt genom ansvaret för ekologiska och miljömässigt riktiga val vid all drift av verksamheten. I detta bedöms följande områden som förvaltningens största miljöpåverkan utan inbördes ordning.

- Transporter
- Avfall och restprodukter
- Upphandling och inköp
- Måltider
- Lokaler (el, värme, vatten)

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra den kommunala verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. Grundläggande miljöutbildning ingår i läraryrken. Andelen som gått den kommunala miljöutbildningen är inom intervallet 50-75 %.

All förskolepersonal har under 2022 även genomgått en särskild miljöutbildning med fokus på Hälsosam förskola, anordnad av kommunekologen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Under 2021-2022 har skolkontorets ledningsgrupp (förvaltning och rektorer) i samråd med ekologi-, tekniska- och kommunikationsenheten genomfört olika aktiviteter som knyter an till Trosa kommuns energi- och klimatplan och "Trosa 2030" genom att lyfta och förstärka det positiva arbete som genomförs i kommunen. I skolkontorets verksamheter med barn och elever pågår både löpande och särskilda aktiviteter inom miljö- och hållbarhetsområdet. Det är viktigt med den kommunala organisationen som föregångare inom detta område och här spelar även skolkontorets ledningsgrupp en viktig roll som förebild och för att stärka och stödja redan

pågående arbete inom verksamheterna. Här följer tre exempel:

Hållbara måltider

I energi- och klimatplanen framgår riktningen att det i kommunen ska serveras hållbara måltider med låg klimatpåverkan. Exempelvis serveras vegetarisk mat minst en dag i veckan i våra förskolor och skolor. Som ett led i detta arbete erbjuds även skolkontorets ledningsgrupp i första hand vegetarisk kost vid möten och konferenser som anordnas av skolkontoret.

Förnybar energi

Våra lokaler drivs idag med förnybar el från sol, vind och vatten och majoriteten av lokalerna värms upp med förnybar fjärrvärme av biobränsle från svenska skogar. För att uppmärksamma detta bland barn, elever, personal och besökare i våra verksamheter har en dekal tagits fram och satts upp som information vid ingångar till våra skolor och förskolor.

Dekal för att belysa att våra skollokaler i Trosa kommun drivs av förnybar energi

Visa vad vi gör

Informationssatsning på skolkontorets intranätssidor om hållbarhetsarbetet som pågår på ledningsnivå och i verksamheterna. Här har skapats fler kanaler för våra medarbetare att komma med förslag på hur

vi ytterligare kan minska vår förvaltnings klimatavtryck och bidra till kommunens hållbarhetsarbete.

Möjlighet finns även att dela med sig och lyfta initiativ och goda exempel från våra verksamheter för att inspirera och motivera varandra.

Nedan följer ett urval av miljöinsatser och aktiviteter som bedrivs och bedrivits inom skolkontorets verksamheter under året.

Förskolor och skolor arbetar med utbildningsprogram inom hållbar utveckling där kunskap omsätts till direkt handling. Det koncept som följs av majoriteten av enheterna är *Grön flagg* som drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools. Under året har ytterligare skolor och förskolor i kommunen certifierats. Inom kort kommer samtliga kommunala förskolor vara certifierade (vid årsskiftet 7 av 9).

Odling av ängsblommor för insekternas skull och för att stärka den biologiska mångfalden. Arbete med kompostering och odling – maskkompost och bokashi. Barnen får äta av det som odlas, bl.a. potatis och grönsaker. Samtal om varifrån maten kommer, hur matsvinnet kan minskas och vart maten som slängs tar vägen.

Alla verksamheter uppmuntras att i enlighet med resepoliticyn gå, cykla, använda offentliga färdmedel och samåka när så är lämpligt. Under 2022 har ungefär vartannat av skolkontorets ledningsgrupps- och rektorsmöten skett digitalt. Även flera andra möten och utbildningar inom verksamheterna har genomförts digitalt för att minska resor/transporter där möjligt. Vi arbetar aktivt med samordning och planering av skolskjutsar för att nyttja dessa transporter på ett effektivt sätt och därmed även minska miljöpåverkan inom transportområdet.

Samtliga verksamheter källsorterar. Barn och elever involveras på olika sätt, exempelvis på förskolor så arbetas med "skräpsamlarmonster" inom den dagliga sopsorteringen/återvinningen. Även deltagande på de årliga skräpplockardagarna som anordnas av Håll Sverige Rent.

Vuxenutbildningen Trosa SFI/SVA har genomfört projektet *Konsumtionssmarta elever* med målet att tydliggöra för eleverna vad deras konsumtion medför för ekologiskt avtryck samt att sprida kunskap om olika alternativ till återbruk som redan finns inom Trosa kommun. Bl.a. genom studiebesök, föreläsningar, framtagande av broschyr över återbruksföretag i kommunen samt genomfört en torgdag i Trosa där de informerade kommuninvånare om hållbar konsumtion.

Naturskola med Östersjöfokus i samarbete med Rotary. Elever i klasserna 4-6 i Kyrkskolan och Skärlagskolan har fått åka på studiebesök till Naturum i Stendörrens naturreservat för att lära sig mer om Östersjöns ekologi.

Bild från utställning från projektet "Rädda Östersjön"

Alla verksamheter har fått informations- och stödmaterial från kommunkontoret som visar olika sätt att spara energi. Detta har placerats synligt på lämpliga ställen i lokalerna som påminnelse.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljömål och miljönyckeltal på nämndnivå saknas.

Utbildning är viktigt för att nå målen för hållbar utveckling och den svenska förskolan och skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs-, och ämnesplanerna. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och

gymnasieutbildningen. Tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne.

för en god miljö och en hållbar utveckling samt fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället. Lgr 22, s. 14

Några exempel på uppdrag och mål i undervisningen:

- Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Lpfö 18, s. 9
- Utbildningen ska ge varje barn möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om företeelser och samband i omvärlden och på så sätt utmana och stimulera deras intresse för hälsa och välbefinnande samt för hållbar utveckling. Lpfö 18, s. 10
- Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Lpfö 18, s. 9
- När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag, kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande. Lpfö 18, s. 9-10
- I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *miljöperspektiv* får eleverna möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa en hållbar utveckling. Lgr 22, s. 8-9
- Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningarna

Individ – och familjeomsorgen

Ordförande Humanistiska nämnden: Michael Swedberg

Produktionschef: Lisbeth Lampinen

MILJÖPÅVERKAN

Socialkontoret genomförde en miljöutredning under 2015 och en uppföljning gjordes 2022. Innehållet i utredningen bedöms fortfarande vara relevant.

- Energiförbrukning när gäller användandet av el, värme och vatten.
- Transportmedel i form av tjänstebilar och tågresor. Leveranser av varor till kontoret.
- Avfall och restprodukter – källsortering av papper, kartong, plast och metall. Tomburks insamling och glasåtervinning. Källsortering sker även när det gäller matrester.
- Pappersutskrift, sker i första hand dubbelsidigt.

MILJÖUTBILDNING

Socialkontoret påbörjade en miljöutbildning för all personal under 2019. Syftet är att få mer kunskap om miljöfrågor. Utbildningen har genomförts både enskilt och i grupp. Vi har sett fördelen att genomföra utbildningen i grupp då de har öppnat upp för diskussionen och på så sätt fått en samsyn.

Vi kommer att fortsätta att arbeta för att nyanställda får grundläggande miljökunskap.

Mer än 75 % av personal på socialkontoret har genomgått utbildning i grundläggande miljökunskaper.

Socialkontoret har uppnått en utbildningsnivå på mer än godkänd, > 75 %, 2022.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Socialkontoret följer Trosa kommuns inköspolicy och resepolicy som i sin tur tar hänsyn till miljöaspekter.

Användning av bil har en stor negativ miljöpåverkan. Vi använder i första hand tåg som transportmedel för längre resor. I de fall tjänstebil används förespråkar vi samåkning.

Vi använder dubbel utskrift vid papperskopior. Mycket av dokumentation läses på datorn.

Socialkontoret har regelbundna arbetsplatsträffar för att informera om behov av att minska användningen av kontorsmaterial. Vikten av källsortering på kontoret. Vi uppmuntrar att avvikelser rapporteras.

Trosa kommun

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Miljömål och miljönyckeltal på nämnd- och verksamhetsnivå saknas.

Trosabygdens Bostäder AB

Ordförande: Sune G Jansson (M)

VD: Björn Alm

MILJÖPÅVERKAN

Trobos största möjligheter till positiv miljöpåverkan är att arbeta med energieffektivisering och information till hyresgäster.

Nedanstående områden är bolagets största miljöpåverkan.

- Uppvärmning av fastigheter
- Elförbrukning fastigheter
- Bilkörning
- Transporter
- Sophantering
- Vatten och avlopp
- Indirekt miljöpåverkan hyresgäster

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra bolagets verksamhet så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. På Trobo har 100% av personalen genomgått utbildningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Energieffektivisering står högt upp på bolagets agenda och vid ombyggnationer och större reparationer ska åtgärder för att minska energiförbrukning och miljöpåverkan beaktas. Trobo har några områden med prognosstyrning av värmen för att sänka energiförbrukningen och få ett bättre inomhusklimat för hyresgästerna. Styr- och övervakningssystem har funnits i vissa fastigheter sedan 2013 men under kommande år görs investeringar i vårt överordnade styrsystem tillsammans med kommunen för att ge bättre möjligheter till uppföljning av energi- och driftåtgärder. Tvättstugemaskiner byts till energieffektiva. Belysningsåtgärder i flera områden, både invändigt och utvändigt.

Trobo har fjärrvärme på de allra flesta områden vilket i princip är 100% fossilfritt enligt leverantören Statkraft.

Bilkörningen av personalen är en stor miljöpåverkan och förutom att fundera på om resan är nödvändig är det viktigt att vi minskar vår påverkan. Trobo har transportbilar som drivs av antingen el eller diesel (tankas med HVO) samt en elcykel som används av administrativ personal.

Arbetet med utemiljön är viktig av flera skäl och är en stor del av upplevelsen att bo i Trobo. Vissa ytor har gjorts om till ängsmark vilket också har positiva effekter på skötsel. Översyn av verktyg och maskiner för byte till exempelvis eldrivna istället för bränsle drivna för bättre miljö och arbetsmiljö.

Utökning av robotgräsklippare fortsätter från 13 till 17 st vilket minskar miljöpåverkan men ger även en högre kvalitet på skötsel och minskar störningar för hyresgästerna. Vi fortsätter att delvis utföra ogräsbekämpning med vattenånga. Bevattning och ogräsbekämpningen sker med åvatten.

Trobos indirekta miljöpåverkan med boende och lokaler gör att det är viktigt att vi kan bistå hyresgästerna med information om hur de kan minska sin miljöpåverkan.

Vi har fastighetsnära sopsortering av plast, metall, glas, tidningar/papper och förpackningar i de flesta bostadsområden och ser över möjligheterna att utöka detta.

Trobo är med och stöttar Minimeringsmästarna. Trobo och Hyresgästföreningen har en utvecklingsgrupp där miljöpåverkan från hyresgästerna kommer vara ett område att jobba med.

Vi förbereder för installation av ytterligare solceller med då främst på fastigheter med förbrukning dagtid. Elförbrukningen i hyresfastigheter som är fastighetsel dagtid är begränsad och vi skulle få större effekt om vi kunde sälja "närproducerad" el till hyresgästerna som står för den stora delen av elförbrukningen i våra fastigheter. Vi har

identifierat fastigheter för kommande solcellsprojekt. Solcellerna har 2022 gett 22,5 MWh.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Trobo ska under perioden 2019-2022 minska energiförbrukningen med 10% i snitt i bolagets bestånd.

Energiförbrukningen har minskat med 21% jämfört mellan 2019-2022 per kvadratmeter vilket innebär att målet uppnås.

Trobo gör en översyn av samtliga nyckeltal för att få nyckeltal som kan jämföras med branschen och som kopplar till mål och aktiviteter. Nyckeltalen som använts har krävt mycket manuellt arbete för att ta fram.

Trosa Fibernät AB

Ordförande: Zeth Nyström (M)

VD: Tommy Biserud

Trosa Fibernät AB (Trofi) ska enligt bolagsordningen anskaffa/bygga, äga och förvalta anläggningar för tele- och datakommunikation inom Trosa kommun.

MILJÖPÅVERKAN

- Energiförbrukning
- Resursförbrukning
- Digitalisering av samhället – positiv miljöpåverkan

MILJÖUTBILDNING

För att miljöhänsyn ska kunna genomsyra verksamheten så är det viktigt att medarbetarna har grundläggande miljökunskaper. Trofi har dock ingen egen personal utan arbetsresurserna delas med kommunkontoret och ingår därför i den uppföljningen.

MILJÖINSATSER OCH AKTIVITETER

Trofi har idag ett 20-tal tekniknoder i kommunen där aktiv utrustning är inplacerad. Målet är att reducera antalet noder för att bl.a. minska energiförbrukningen. Förläggning och etablering av fiber sker enligt Robust fiber. Det är ett branschgemensamt koncept med tydliga riktlinjer för att bygga och driftsäkra fibernät och som inkluderar en miljöplan.

Trofi tar hänsyn till det miljömässigt bäst lämpade sättet att förlägga fiberkabel för att minska påverkan på omgivningen.

Under 2022 har utbyggnad av fibernätet fortsatt och 98 % av hushållen och företagen i Trosa kommun har tillgång till bredband med en minsta kapacitet om 1000 Mbit/s. Detta ger förutsättningar till en digitalisering i samhället som har en stor positiv miljöpåverkan, bl.a. genom att möjliggöra distansmöten och minskat resande.

Fiberoptik har en lång livscykel och råvaran består av vanlig kvartssand. Eftersom varje

fiber är så tunn sparar det även utrymme och tusentals fiber kan få plats i en nätförbindelse. Fiberkabeln tappar heller inte effekt utan all energi går till överföringen av datatrafik.

MILJÖMÅL OCH NYCKELTAL

Antagna miljömål saknas.

Bilaga 2. Ekokommunernas gröna nyckeltal

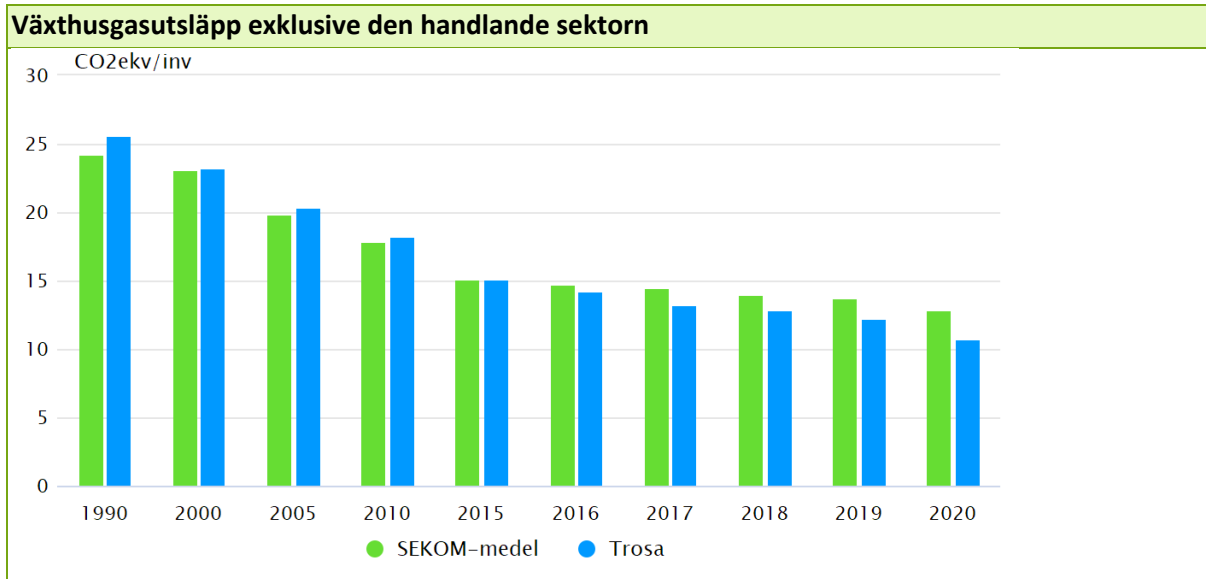
SVERIGES EKOKOMMUNER

Utskrift från sekom.miljobarometern.se

Gröna nyckeltal 2022

Observera att nyckeltalen har ändrats från föregående års redovisning.

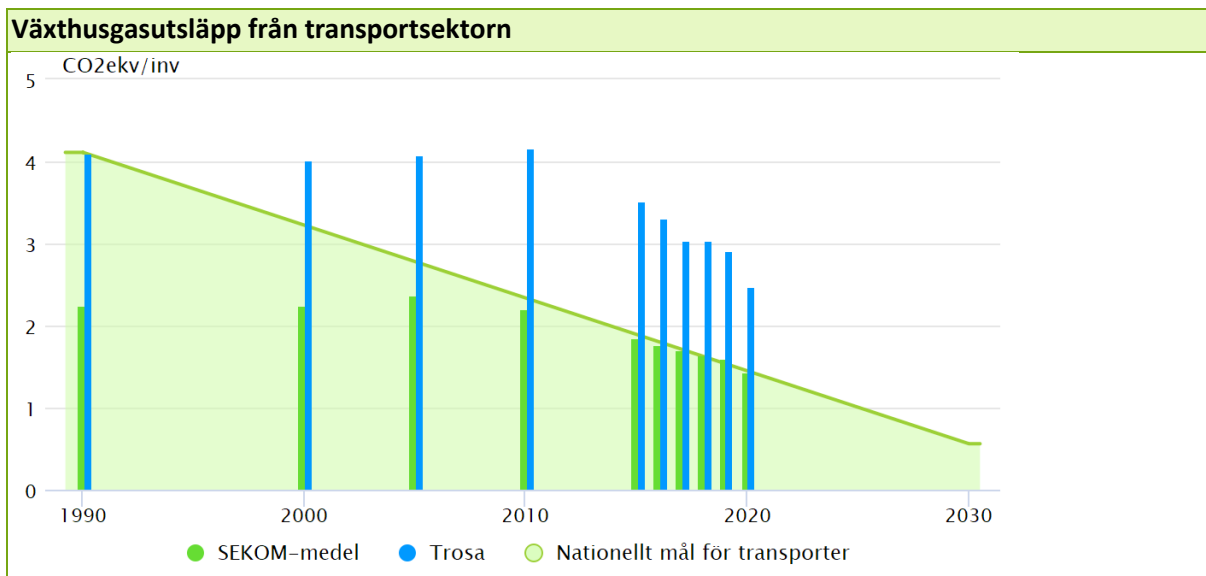
Indikator GN.1a

Datakälla: Nationella emissionsdatabasen och Naturvårdsverket

Nyckeltalet visar utsläpp av växthusgaser i det geografiska området men exkluderar utsläppshandeln eftersom det är så formuleringen ser ut i det nationella målet. Ändrat från tidigare nyckeltal till växthusgasutsläpp och exkluderar utsläppshandeln för att kunna följa det nationella målet. För många kommuner är stora utsläpp från utsläppshandeln som kommunen själva inte har någon rådighet över.

Indikator GN.1c

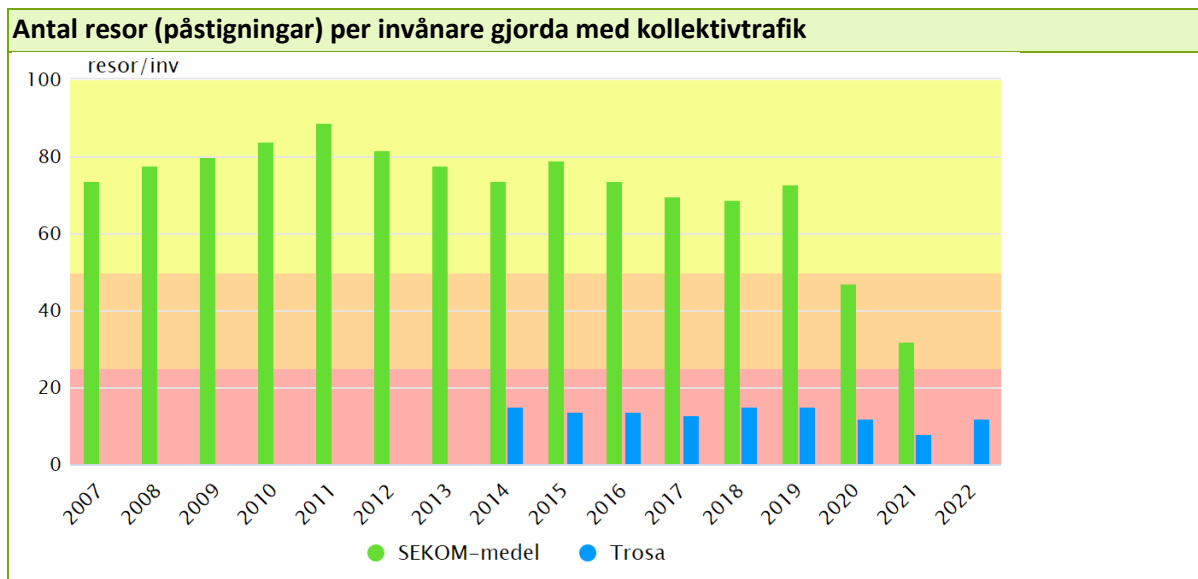

Datakälla: Nationella emissionsdatabasen

Nyckeltalet visar utsläpp av växthusgaser från transportsektorn i det geografiska området. Det finns ett specifikt nationellt mål till 2030 när det kommer till växthusgasutsläpp från inrikes transporter som följs upp i nyckeltalet. För många kommuner är transporter den samhällssektor där den största delen av utsläppen kommer ifrån, och även ett område där det finns större rådighet hos kommunerna att minska utsläppen än många andra samhällssektorer.

Indikator GN.2a

Datakälla: Sveriges Ekokommuner

Nyckeltalet visar förändringar i kommuninvånarnas nyttjande av den kollektivtrafik som erbjuds inom kommunen. Nyckeltalet omfattar antal påstigande med stadsbuss, regionbuss, lokaltåg, tunnelbana och spårvagn. Ökad kollektivtrafik har positiv effekt på miljön då det minskar användandet av fossila bränslen, minskar utsläpp av andra skadliga ämnen och minskar trafiktrycket på vägnätet.

Kommentarer

Trosa

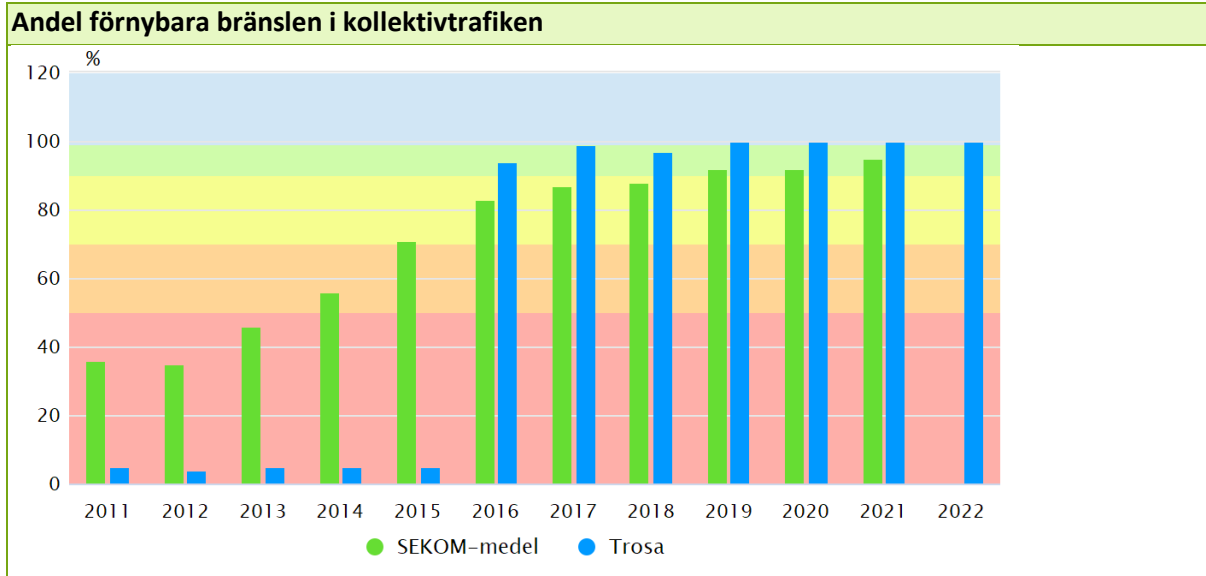
Endast Sörmlandstrafiken är medräknad. Nyckeltalet är därför ej direkt jämförbar med övriga kommuner.

Övergripande

Under 2020 och 2021 skedde en markant minskning på antalet kollektivtrafikresor per invånare vilket beror på pandemin och de restriktioner som det medföljde.

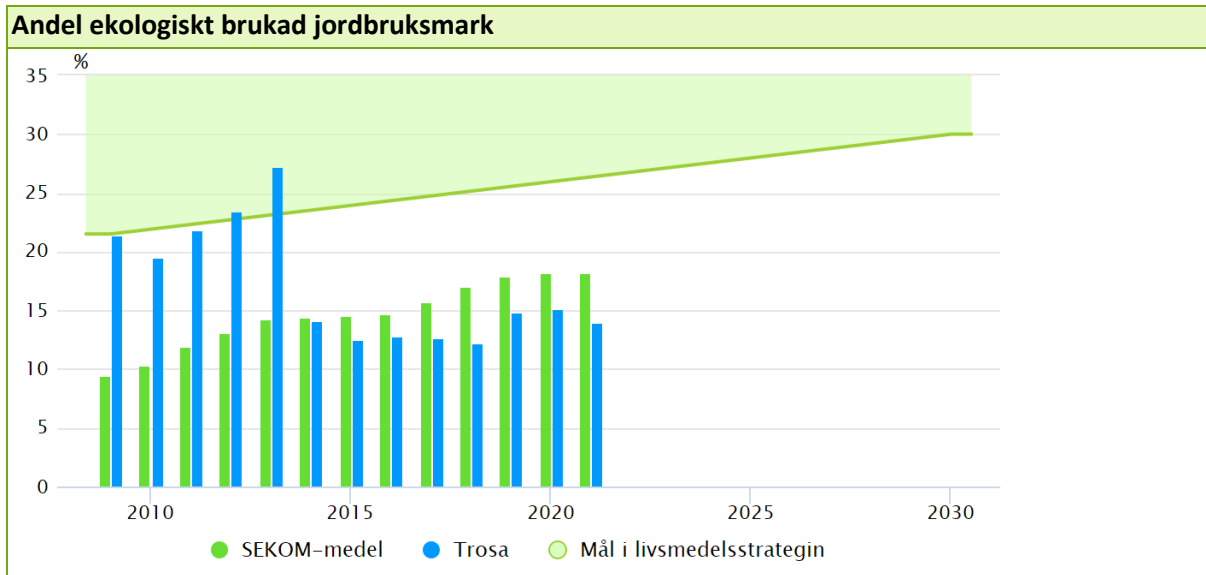
Indikator GN.2b

Datakälla: Sveriges Ekokommuner

Nyckeltalet visar andelen förnybara bränslen som använts inom kommunens kollektivtrafik. Ökad användning av förnybara bränslen minskar uttaget av fossila bränslen och leder till minskade utsläpp av andra skadliga ämnen.

Indikator GN.3

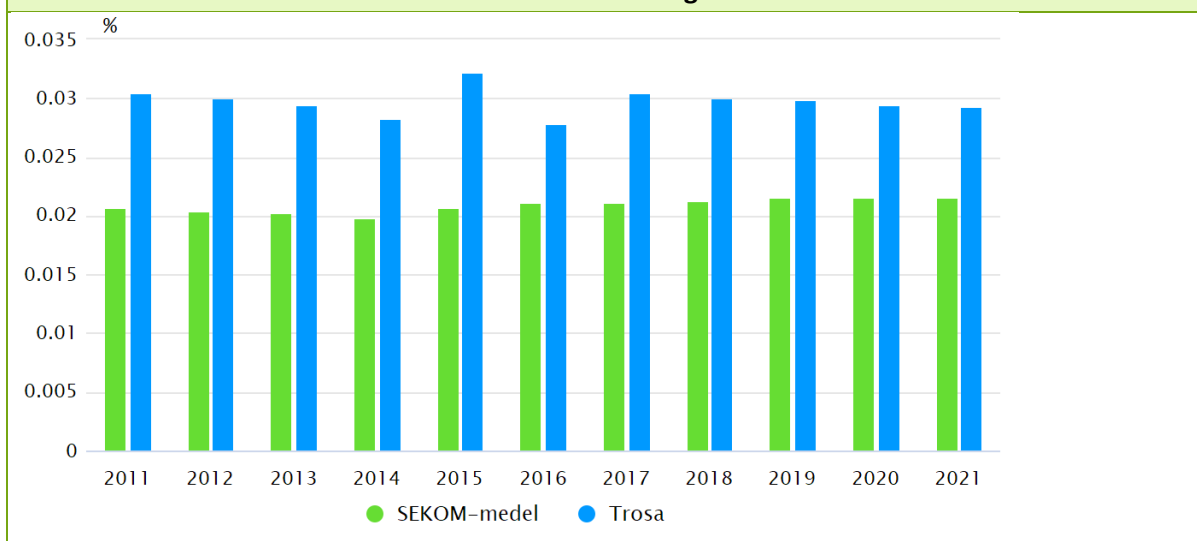

Datakälla: Jordbruksverket

Nyckeltalet visar andelen ekologiskt odlad jordbruksmark i kommunen. Ekologiskt odlad åkermark omfattar arealer omställd åkermark och betesmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder. Jordbruksmark innefattar alltså både åkermark och betesmark. Endast helt omställd mark räknas med, alltså inte mark under omställning. Regeringen har satt upp inriktningsmål för ökad produktion av ekologiska livsmedel: 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030, enligt Sveriges livsmedelsstrategi.

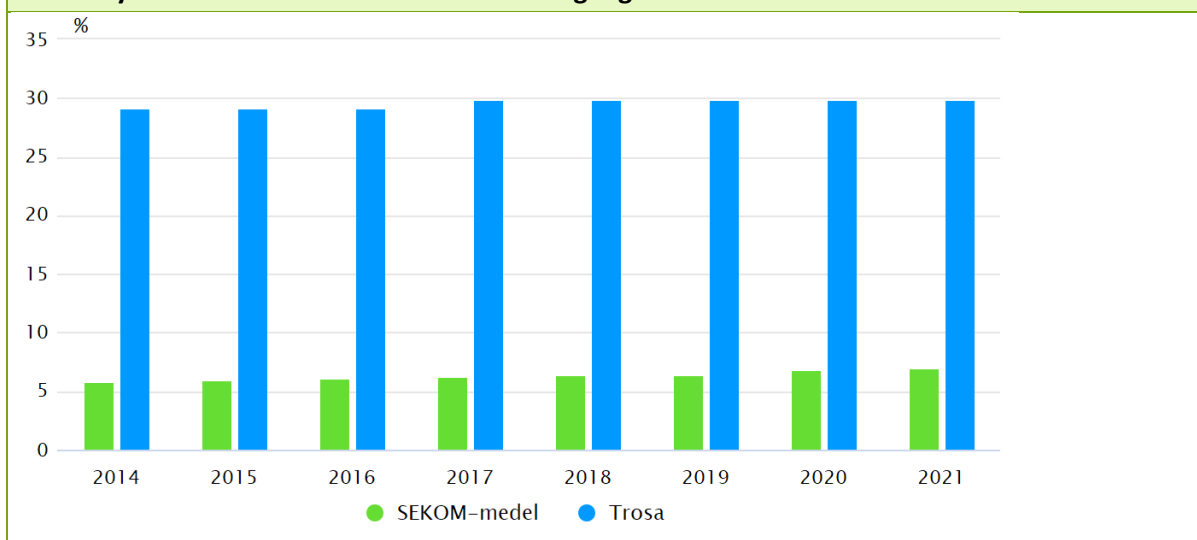
Indikator GN.4

Andel av det aktuella områdets totala landareal som utgörs av betesmark

Datakälla: Jordbruksverket

Nyckeltalet visar hur stor andel av det aktuella områdets totala landareal som utgörs av betesmark. Betesmarker är viktiga livsmiljöer för odlingslandskapets biologiska mångfald. Minskar arealen försämras förutsättningarna för många av dess arter. Nyckeltalet följer upp miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap, men även Ett rikt växt- och djurliv. SEKOM-medelvärdet är just nu ett ovägt medelvärde, kommer omräknas.

Indikator GN.5

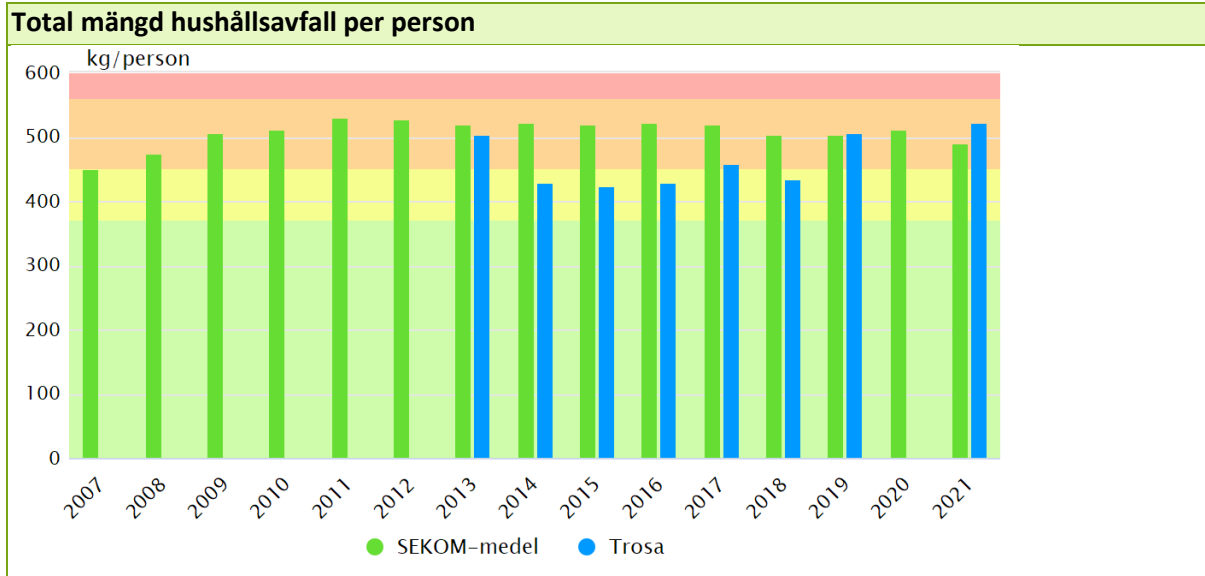
Andel skyddad natur totalt av total areal i det geografiska området.

Datakälla: Statistiska centralbyrån

Nyckeltalet följer hur stor del av den totala arealen som utgörs av skyddad natur. Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Kompletteras med naturvårdsområden för att följa Naturvårdsverkets rapportering och det nationella målet. SEKOM-medelvärdet är just nu ett ovägt medelvärde, kommer omräknas.

Indikator GN.6a

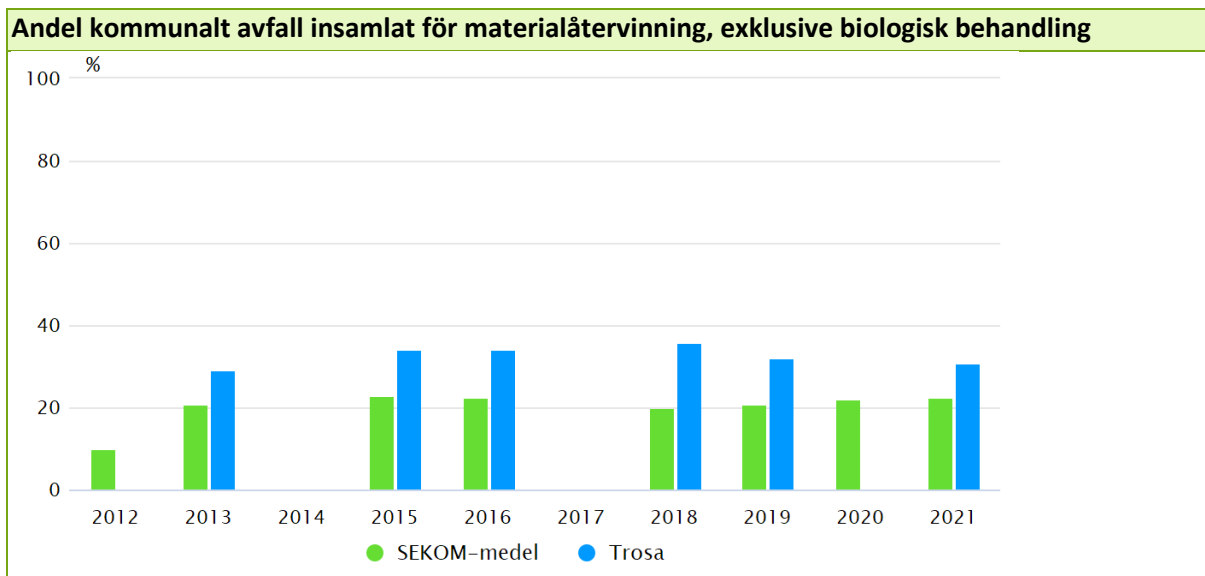
Datakälla: Avfall Sverige

Nyckeltalet visar den totala mängden avfall per person i kommunen. Syftet är att visa på hushållens resursutnyttjande och konsumtionsmönster. Nyckeltalet innefattar kärll- och säckavfall, grovavfall, tidningar, förpackningar och farligt avfall. Vid omräkning till kg per person tas även hänsyn till antal arbetsplatser, fritidshus och hotellgäster, detta för att öka jämförbarheten mellan olika kommuner.

Kommentar

Färgerna i diagrammet och kartan visar Avfall Sveriges värderingsgränser.

Indikator GN.6b

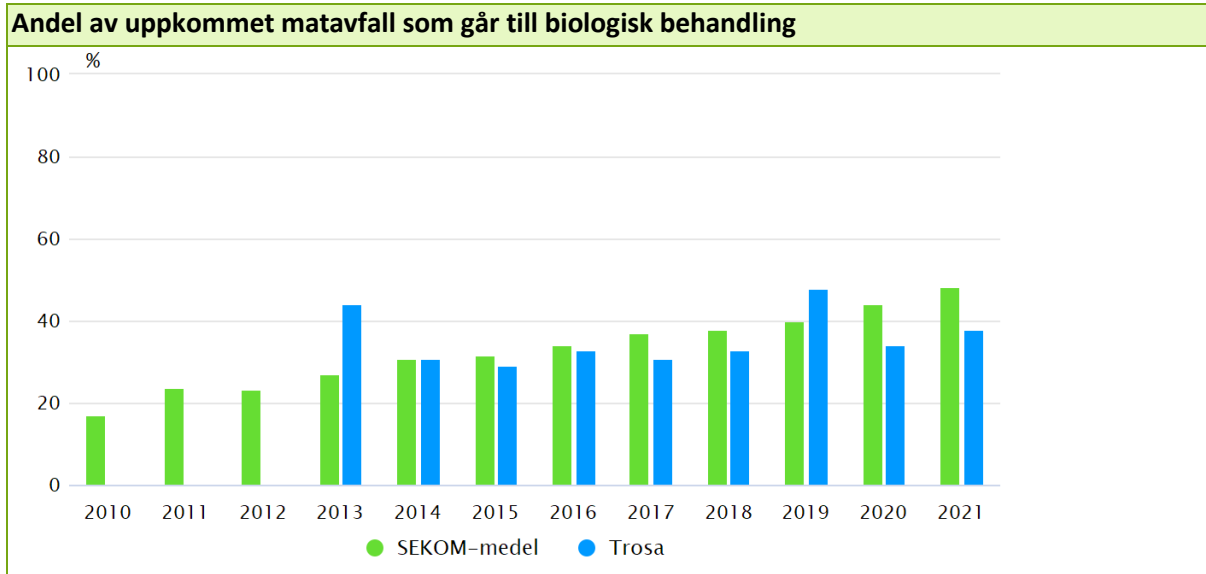
Datakälla: Avfall Sverige

Nyckeltalet följer andelen kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning exklusive biologisk behandling. Flera kommuner efterfrågar nyckeltal kopplat till materialåtervinning. Det är

viktigt för en hållbar avfallshantering att mer avfall sorteras ut till materialåtervinning. Statistiken kommer omräknas.

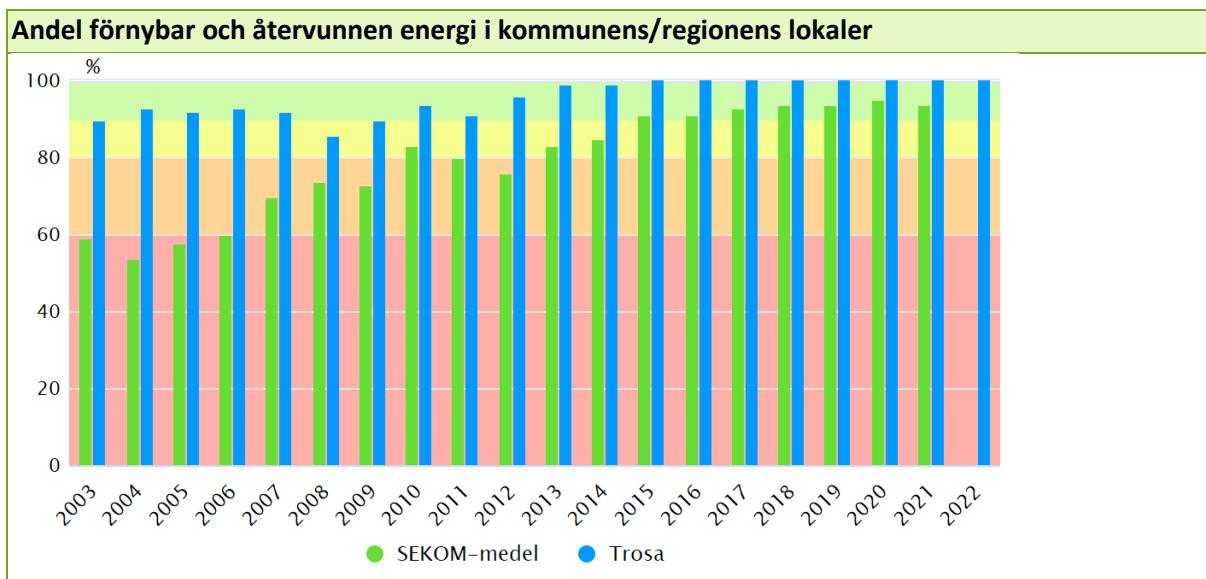
Indikator GN.6c

Datakälla: Avfall Sverige

Nyckeltalet visar andelen av uppkommet matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker som återvinns genom biologisk behandling. Det finns ett nationellt etappmål om att Senast år 2023 ska minst 75 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara. Biologiskt avfall särskiljs från materialåtervinning och redovisas genom uppkommet matavfall som behandlas. Annat biologiskt avfall är svårt att särskilja vad som kommer från park och verksamhet och vad som kommer från hushållens trädgårdar. Statistiken kommer omräknas.

Indikator GN.7

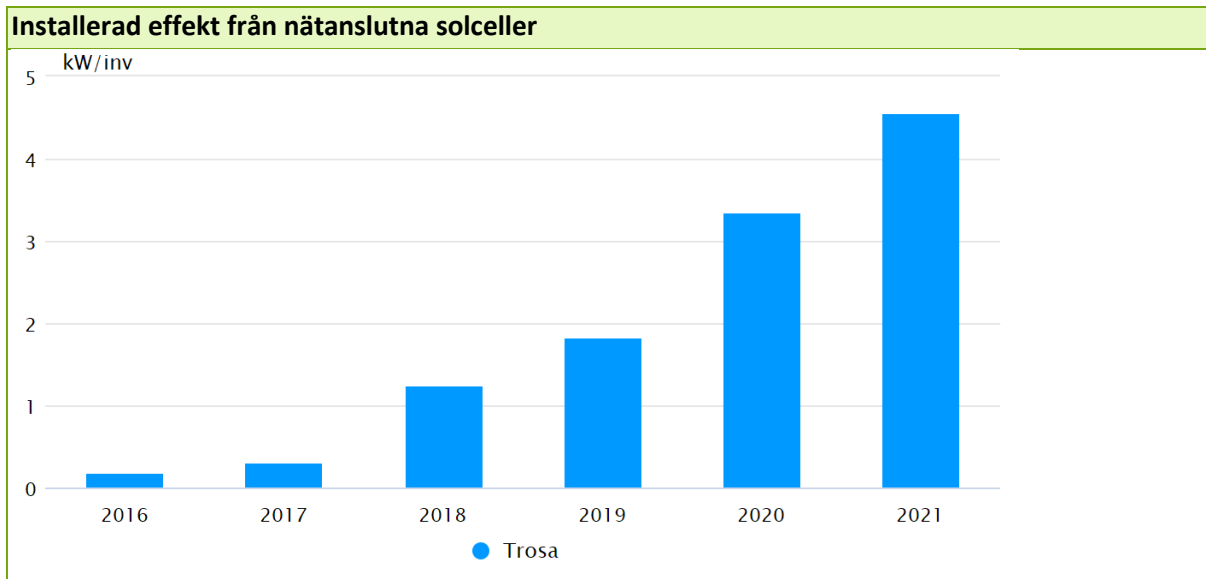

Datakälla: Sveriges Ekokommuner

Kommuner är stora inköpare av energi och påverkar därför energimarknaden. Genom att efterfråga och använda mer ren och förnybar energi på ett effektivt sätt minskar påverkan på klimatet. Indikatorn redovisar användningen av förnybar och/eller återvunnen energi för el och värme i lokaler ägda och förvaltade av kommunen.

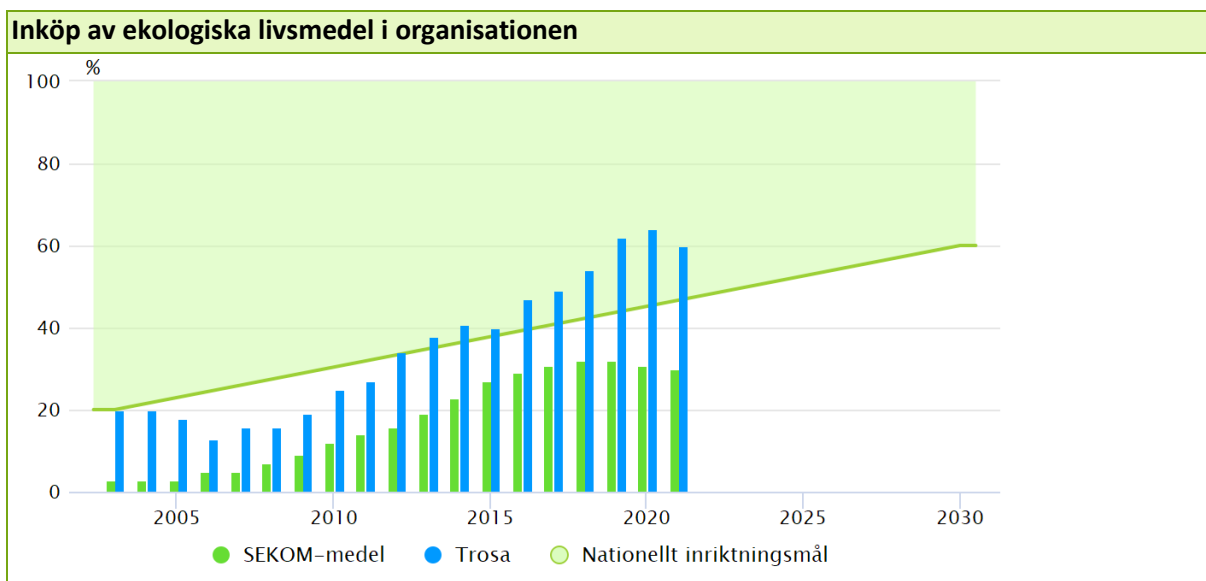
Indikator GN.8b

Datakälla: Energimyndigheten

Nyckeltalet visar den ackumulerade effekten av installerade solceller som är anslutna till elnätet. Förutom att installera solceller på taken eller intill kommunala fastigheter har kommunen även stor rådighet över utbyggnadstakten av lokalt producerad energi från förnybara källor.

Indikator GN.10

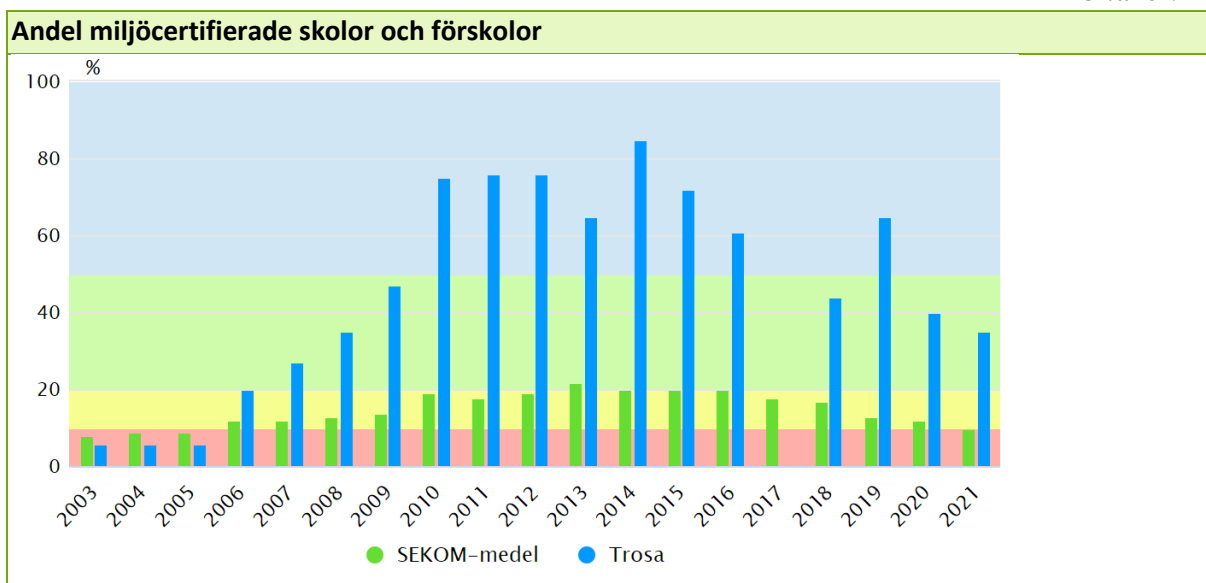
Datakälla: EkoMatCentrum

Användning av kemikalier och spridningen av dessa i naturen är ett av våra största miljöproblem idag. Ekologisk odling innebär en minskad kemikalieanvändning i samhället totalt sett och bidrar till en ökad biologisk mångfald. Indikatorn visar andelen ekologiska livsmedel som köps in till organisationen.

Kommentar

Av SEKOM-medlemmarna är det två kommuner som nått det nationella 60-procentmålet, nämligen Södertälje (62 procent) och Trosa (60 procent).

Indikator GN.11

Datakälla: Håll Sverige Rent och Skolverket

Nyckeltalet redovisar de skolor och förskolor som arbetar systematiskt med miljöfrågor enligt en certifierad modell. Utmärkelsen skola för hållbar utveckling, Grön Flagga eller ISO 14001/EMAS.

Så utvecklas nyckeltalen i Trosa kommun

➔ 10 nyckeltal utvecklas positivt

➡ 1 nyckeltal är oförändrade

➠ 3 nyckeltal utvecklas negativt

Bilaga 3.

AGENDA 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

Kolada Nyckeltal. Trosa kommun. Uttag 2023-03-24

Mål 1 Ingen fattigdom

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N02904	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	3,4	3,8	3,8	3,1	
N31816	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,36	0,36	0,27	0,23	

Mål 2 Ingen hunger

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
U01411	Invånare med fetma, andel (%)				18	21
N00403	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	14,3	15,9	15,9	14,0	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
U01405	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)				73	69
N00925	Medellivslängd kvinnor, år	83,5	83,4	83,7	85,1	84,9
N00923	Medellivslängd män, år	82,1	82,3	82,4	82,9	82,6
U01473	Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)				85,0	85,7
U20462	Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	2 318	2 250	2 267	2 578	
N00404	Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	280,5	295,2	229,3	218,9	

Mål 4 God utbildning för alla

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N11800	Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	85,1	90,5	89,9	89,3	
N15428	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	91,9	88,6	89,3	88,8	90,0
N15533	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)	79,7		88,6	88,6	
N17461	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	73,8	75,8	71,1	78,6	77,1
N17434	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, h	73,9	82,4	80,2		
N01982	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	34,3	35,4	35,9	36,9	

Mål 5 Jämställdhet

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N00209	Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	60	62	67	72	
N00943	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	30,9	36,2	28,3	28,6	31,4
N00945	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	37,8	38,9	37,5	38,0	36,7
N00952	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	76,7	77,2	78,2	79,0	

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N85069	Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	100,0		100,0	100,0	
N85051	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	60,0	60,0	60,0	60,0	
N85052	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	
N85053	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	

Mål 7 Hållbar energi för alla

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N45933	Elavbrott, genomsnittlig avbrottsstid per kund (SAIDI), minuter/kund	144	191	130	86	
N45930	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)			100,0	100,0	
N45905	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	23	20	18	20	

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N03702	Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	266,7	266,3	263,6		
N02906	Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	7,0	7,6	7,8		
N03926	Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	2,2	1,9	2,3	2,8	2,1
N00914	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	85,0	84,6	83,9	84,0	

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N07900	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	72,7	74,4	77,3	81,0	
U07451	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	78	84	84	85	
N07418	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	59,6	59,5	59,3		

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
U01413	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)				29	23
N02994	Förvärsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	73,5	69,1	47,1	53,5	
U28532	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)			82	100	86

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N00927	Demografisk försörjningskvot	0,93	0,93	0,94	0,94	0,94
N07907	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	15,9	16,4	14,2	14,3	
N85047	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	17,3	15,7	13,4		
N07701	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	230 667	216 227	191 228		
N85048	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv	1,78	1,72	1,54		
N07700	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	23 652	23 643	22 046		

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
U07801	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	436	507		522	
U07414	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	43	41		42	
U07514	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	54	62	63	60	

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N00401	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	4,31	4,09	3,59		
N07702	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	57 302	56 271	51 367		
U00437	Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (-2020)	65,4	46,4	37,9		
N07400	Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%) (-2020)	14,9	14,8	15,6		
U00501	Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)			9,6	14,5	
U00502	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)			81,0	91,9	
U07917	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	767,3	753,8	682,2	715,1	

Mål 14 Hav och marina resurser

Nyckeltal för mål 14 saknas för kommuner.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
N85054	Skyddad natur totalt, andel (%)	29,9	29,9	29,9	29,9	

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Nyckeltalsid	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
U01420	Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)				21	16
N07403	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	811	967	1 160	962	
U17413	Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	83	83	83	83	
N03127	Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag		3,9	5,1	7,2	5,4

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Nyckeltal för mål 17 saknas för kommuner.

Färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg.

